

Nationaal Park Niedersachsen Waddenzee

'Tussen land en Zee'

Nationaal Park Niedersachsen Waddenzee is het Duitse Nationale Park wat direct aan de Nederlandse Waddenzee grenst. Het park is 345.000 hectares groot en biedt jaarlijks een rustplaats voor meer dan 12 miljoen trekvogels. Op elk van de zeven eilanden in het park is een informatie centrum dat wordt bemand door de gemeenschappen zelf. Dit laat zien hoe trots de bewoners zijn op het Nationale Park (zie ook www.nationalparkhaus-wattenmeer.de).

Net als de twee andere Duitse nationale parken in de Waddenzee is ook dit park onderdeel van het World Heritage erfgoed en een Man and the Biosphere Reserve. Dat er draagvlak is blijkt wel uit het feit dat de natuurkern, waar bescherming het hoogst is, na de oprichting van het Nationale park in 1986 al twee keer is vergroot.

Zonering

De zonering in het park is goed geregeld: er zijn drie afgebakende zones, die duidelijkheid verschaffen voor zowel bewoners als bezoekers. Het park onderzoekt nu de mogelijkheden voor een overgangszone op het vasteland, naast de kern en buffer zone in het park zelf. Hierbij wordt - samen met bewoners en andere belanghebbenden - gekeken naar een manier om ook dit gebied meer bij het Man and the Biosphere Reserve te betrekken. Waar in de kern en bufferzone niemand woont, zal in de overgangszone juist de nadruk liggen op het duurzaam omgaan met dagelijks wonen en werken in de nabijheid van een nationaal park. Juist hier gaat de interactie tussen het culturele en natuurlijke erfgoed een grote rol spelen. Het idee dat ook via het culturele erfgoed het Nationale Park zijn identiteit kan verstevigen is nog niet door iedereen volledig geaccepteerd. Er is wel een groeiend besef van het belang van een regionale identiteit en entiteit voor het Park. Zoals ze in Duitsland zo mooi zeggen, groeiende Heimat Liebe.

Voor meer informatie zie:

www.wattenmeer-nationalpark.de

<http://whc.unesco.org/>

<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/man-and-biosphere-programme/about-mab/>

Contactpersonen:

Margrita Sobottka – margrita.sobottka@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Jurgen Rahmel – juergen.rahmel@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Samenwerking met bewoners en partners

De zeven Waddeneilanden in het park zijn bewoond, maar deze bewoonde gedeeltes zijn geen onderdeel van het Nationale Park. De dorpen zijn voor het grootste deel afhankelijk van het toerisme wat wordt gecreëerd door de natuur om hen heen, en gaan op een goede manier om met het park management. Het Nationale Park zal niet uitbreiden de dorpen in. De lokale bevolking ziet ook in dat de bescherming een positieve impact heeft op hun economische activiteiten. Om een schets te geven van de impact: op het eiland Norderney wonen 6.000 mensen, die gedurende het jaar 500.000 bezoekers ontvangen. Het ontvangen van het predicaat Werelderfgoed in 2009 heeft ook de staf van het nationale park geholpen, er ontstond een regionale trots op het gebied wat eerder niet zo duidelijk voelbaar was. Dit is meest merkbaar in de samenwerking met de toeristische sector.

Er is een startend partnernetwerk, met nu 60 partners. Hier wordt in de komende vijf jaar meer op ingezet, maar dat is afhankelijk van de hoeveelheid personeel die hiervoor kan worden vrijgemaakt. Het vergt veel tijdsinvestering om dit goed op te zetten.

Voor meer informatie zie:

www.wattenmeer-nationalpark.de

Contactpersonen:

Margrita Sobottka – margrita.sobottka@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Jurgen Rahmel – juergen.rahmel@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Organisatie en aansturing

Het Nationale park werkt met een adviesgroep, die twee tot vier keer per jaar bij elkaar komt. Hierin zijn 12 mensen uit de gemeenschappen op de eilanden vertegenwoordigd, mensen uit de wetenschap, landbouw, toerisme, groene NGOs, Ministerie van Milieu, districten, en de kamers van koophandel. De leden worden persoonlijk benoemd door het Ministerie van Milieu van de deelstaat Niedersachsen, voor een periode van vier jaar.

Klankbordgroep

De adviesgroep fungeert als klankbord voor het management van het Nationale Park en als spreekbuis namens de maatschappij. Het betreft meestal onderwerpen die gelden voor Niedersachsen, maar ook onderwerpen die in de trilaterale Waddenzee samenwerking spelen komen aan bod. De adviesgroep moet geïnformeerd worden, en kan zelf ook proactief thema's ter tafel brengen. Er is verder geen vastgelegde verplichting om adviezen ten uitvoer te brengen.

Er is een Nationale Parken wet, die gevolgd moet worden. Wat ook helpt zijn de trilaterale afspraken die gemaakt zijn omtrent het World Heritage erfgoed, waardoor er een bepaalde minimumverplichting altijd uitgevoerd wordt, ongeacht de politieke wind die er waait.

Voor meer informatie zie:

www.wattenmeer-nationalpark.de

Contactpersonen:

Margrita Sobottka – margrita.sobottka@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Jurgen Rahmel – juergen.rahmel@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Financiering

Er is een staf van 45 tot 50 medewerkers, met een budget van 5.1 miljoen Euro per jaar, waarvan 2.7 miljoen voor personele kosten zijn. Twee jaar geleden zijn de eerste 10 rangers aangesteld in het Park. Daarnaast zijn er ook inkomsten van foundations en Europese fondsen. Dit wordt grotendeels besteed aan het aannemen van meer personeel. Ongeveer 10% van het personeel kan door deze financiering aangesteld worden, op tijdelijke contracten. Verder zijn er in natura bijdrages, bijvoorbeeld via een Europarc deal met Honda, waardoor er voor drie jaar in een hybride auto kon rijden.

Compensatieregeling

Een belangrijke extra inkomsten bron voor Nationaal Park Niedersachsen zijn de gelden uit de compensatie regeling. Hierdoor moeten grote bedrijven, die elders bouwen, natuur compenseren. Niedersachsen heeft dankzij deze regeling al meermalen een project kunnen financieren. In de compensatie is zo'n 5 miljoen Euro voorhanden (in totaal, niet jaarlijks). Uit deze pot worden vooral grote restauratie projecten gefinancierd. Het weghalen van zomerdijken om eb en vloed mechanismes te herstellen op het eiland Langeoog- ter compensatie van het aanleggen van gasleidingen door Europipe elders- is daar een goed voorbeeld van (zie brochure Einzigartiges gemeinsam schützen – pagina 64). Dit is typisch een project waar anders geen geld beschikbaar voor zou zijn geweest. Het Ministerie beslist over waar de compensatie gelden aan worden besteed, maar met goede voorstellen en onderbouwing is het voor Nationaal Park Niedersachsen Waddenzee al meermalen een succesvolle financieringsbron geweest. Hierbij helpt het ook dat de politiek er vaart achter zet en de compensatie projecten ten uitvoer wil brengen, wat de urgentie groter maakt om goede projecten te vinden.

Voor meer informatie zie:

www.wattenmeer-nationalpark.de

Contactpersonen:

Margrita Sobottka – margrita.sobottka@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Jurgen Rahmel – juergen.rahmel@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Communicatie

De communicatie over het Nationale Park richting de bezoeker gaat voornamelijk via de vele bezoekerscentra. Deze zijn geen onderdeel van het Nationaal Park management, maar worden bemand en geleid door de gemeentes. De overheid geeft elk van de centra 60.000 Euro per jaar als tegemoetkoming. De gemeentes werken in de dagelijkse uitvoering en bij het nemen van strategische beslissingen over de centra nauw samen met groene NGO's. De drie grootste centra ontvangen 145.000 Euro per jaar. Enkele centra vragen entree gelden, de meeste van de 19 centra zijn gratis toegankelijk. De meeste centra verdienen er bijna niets op maar draaien wel quitte. Dit doen ze door excursies aan te bieden, workshops en activiteiten voor kinderen te organiseren. De gemeentes waar de centra zijn gevestigd zijn eigenaar, het Nationale park voorziet in de materialen en huisstijl, terwijl gemeentes en NGO's samen de bezetting leveren.

Gidsen als ambassadeur

Een andere manier om bezoekers te bereiken is via de vele gidsen die in het park werkzaam zijn, en 'horizontal alpinisme' aanbieden. Het Nationaal park heeft een kwaliteitstraject voor gidsen opgezet en begeleidt hen in hun opleiding. Er zijn momenteel 150 waddengidsen. Er zijn twee soorten gidsen – de Wattführer die een veiligheidstraining hebben gevolgd en groepen begeleiden op het Wad, en de meer gekwalificeerde officiële Nationale Park gidsen, die ook op het gebied van communicatie, natuur beleving en natuurkennis goed onderwezen zijn. Beiden worden gezien als ambassadeurs van het park, en zijn dus van groot belang voor het Nationale Park. In het traject worden de waddengidsen opgeleid, krijgen de juiste informatie over veiligheid in de Wadden, en zijn aan het eind gekwalificeerd om als waddengids te werken in het park. In het begin werd deze training aangeboden door het Nationale park, nu moeten gidsen zelf ook enkele honderden euro's betalen om de certificering te kunnen behalen. De training wordt gegeven door de Ländliche Erwachsenenbildung Ostfriesland/Ammerland .

Voor meer informatie zie:

www.wattenmeer-nationalpark.de

<http://aurich.leb-niedersachsen.de/kursangebot.html>

Contactpersonen:

Margrita Sobottka – margrita.sobottka@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de

Jurgen Rahmel – juergen.rahmel@nlpv-wattenmeer.niedersachsen.de